

6. Anti-annexatie

Op 11 november 1918 tekenen de oorlogvoerende landen een wapenstilstand. Na vier jaar pakken de Zeeuwen de draad weer op en gaan door met hun leven. Maar het Nederland en het Zeeland van vóór 1914 zijn niet meer. De Eerste Wereldoorlog zorgt na afloop nog enkele jaren voor grote problemen in landbouw, industrie en nijverheid. De werkloosheid stijgt, de waarde van het geld daalt, er is nog steeds honger, smokkelen blijft aanhouden en de misdaad neemt toe.

Op politiek vlak komt er voor mannen algemeen kiesrecht. Vrouwen krijgen het passief kiesrecht. Op economisch en maatschappelijk vlak is het liberale geloof in het 'niet ingrijpen' voorbij. Voortaan bemoeit de overheid zich met tal van zaken. Het is het begin van de latere verzorgingsstaat.

In Zeeuws-Vlaanderen blijft de oorlog de inwoners achtervolgen. De oorlog is voorbij, maar België, dat door de Duitsers vier jaar is bezet, eist schadevergoeding en wil Zeeuws-Vlaanderen en Limburg annexeren. De Zeeuws-Vlaamse bevolking blijft niet bij de pakken zitten. Gemeenten richten comités op, gesteund door de Nederlandse regering. Geheime propaganda, diplomatieke contacten en grote bedrijven spelen nationaal en internationaal een rol in de anti-annexatiebeweging. Begin juni 1919 bepalen de grote mogendheden in het Franse Versailles dat Limburg en Zeeuws-Vlaanderen Nederlands grondgebied blijven.

[Zeeuwse Ankers Anti-annexatie](#)

De leerlingen bekijken de Prezi-presentatie. De vragen van de Kijkwijzer bronnen (docentenhandleiding pagina 4) kunnen daarbij gesteld worden.

Bij de lesideeën staan meer bronnen. Attendeer de leerlingen steeds op de bronnen bij het maken van de opdrachten.

Bronnen op Zeeuwse Ankers:

[Anti-annexatie actie foto](#)

[Tekst Zeeuws-Vlaams volkslied](#)

Vragen bij de bronnen:

Wat betekent anti-annexatie? Waarom wilden de Belgen Zeeuws-Vlaanderen en Zuid-Limburg annexeren? Wat vind je van de motieven van de Belgen om annexatie te eisen? Welke acties zie je in de bronnen om te protesteren? Wie gingen actie voeren? Wat vind je van die acties?

Het Zeeuws-Vlaams volkslied is geschreven in 1917 door ds. J.N. Pattist en J. Vreeken. De muziek is van A. Lijssen. Het lied is net als het Zeeuws volkslied een reactie op de Belgische annexatieplannen naar aanleiding van de Eerste Wereldoorlog. Nederland was daarin neutraal gebleven, maar de Belgen vonden dat Nederland zich door die neutraliteit pro-Duits had opgesteld en eisten daarom Zeeuws-Vlaanderen en Limburg op. In Zeeland werd fel op de Belgische eisen gereageerd. In Zeeuws-Vlaanderen werd een strijdlied geschreven dat de band tussen het 'landje' en Nederland benadrukte. Later groeide het lied uit tot het Zeeuws-Vlaams volkslied.

[Zeeuws-Vlaams volkslied](#)

Opdracht p.o.

Na de oorlog eist België als schadevergoeding Zeeuws-Vlaanderen op. De Zeeuws-Vlamingen willen echter bij Zeeland horen en Zeeland wil de Zeeuws-Vlamingen niet kwijt. Het Zeeuws-Vlaamse volkslied wordt gecomponeerd en een groots opgezet protest volgt met de anti-annexatiebetoging in Den Haag. Beluister/lees de [Tekst Zeeuws-Vlaams volkslied](#)

Motiveer waarom je niet wilt dat Zeeuws-Vlaanderen bij België gaat horen. Bedenk een actie tegen de annexatie van Zeeuws-Vlaanderen of maak een protestbord.

Opdracht v.o. onderbouw

Zie de opdracht hierboven. Bekijk het Zeeuwse Canonvensterfilmje. Noteer waarom de Belgen Zeeuws-Vlaanderen wilden annexeren en noteer waarom de Zeeuws-Vlamingen dat niet wilden. Maak protestborden vanuit meerdere partijen: de Belgische kant en de Zeeuws-Vlaamse kant.

Opdracht v.o. bovenbouw

Twitteren over de (anti)-annexatie. In deze les gaan jullie je eerst verdiepen in de anti-annexatiebeweging. Wat is de anti-annexatie beweging, waar ging het om, waarom is deze beweging opgericht?

[Zeeuwse Ankers Anti-annexatie](#) Lees het verhaal.

Jullie gaan met elkaar (op papier) 'twitteren' over de kwestie. Hiervoor vormen jullie groepjes van vijf. Elk groepje kiest uit onderstaande personen die daarbij betrokken waren: Dominee Pattist, historicus en archivaris de Hullu, een Rotterdamse havenbaron, Van Karnebeek Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken en de Belgische minister van Buitenlandse Zaken, Paul Hymans.

De bedoeling is dat jullie op zoek gaan naar de inhoud van de kwestie en de standpunten van de partijen. Als jullie de informatie hebben gevonden, kiezen jullie elk een persoon. In de twitterberichten moet in ieder geval aandacht worden besteed aan de punten die op jullie A4tje genoemd zijn.